

Påvirkningsanalyse Bærekraft SpareBank 1 Østlandet 2022

SAMMENDRAG	3
BAKGRUNN FOR ANALYSEN	4
OM PÅVIRKNINGSANALYSEN	5
Steg 1 Om virksomheten	6
Steg 2 Bærekraftstemaer og nasjonale behov	6
Steg 3 Påvirkning	7
Privatmarkedet – PM	8
Bedriftsmarkedet - BM	10
Steg 4 Resultat	11
Privatmarkedet - PM	14
Bedriftsmarkedet – BM	15
KONKLUSJON OG VIDERE SATSING FRA BANKEN	17

Sammendrag

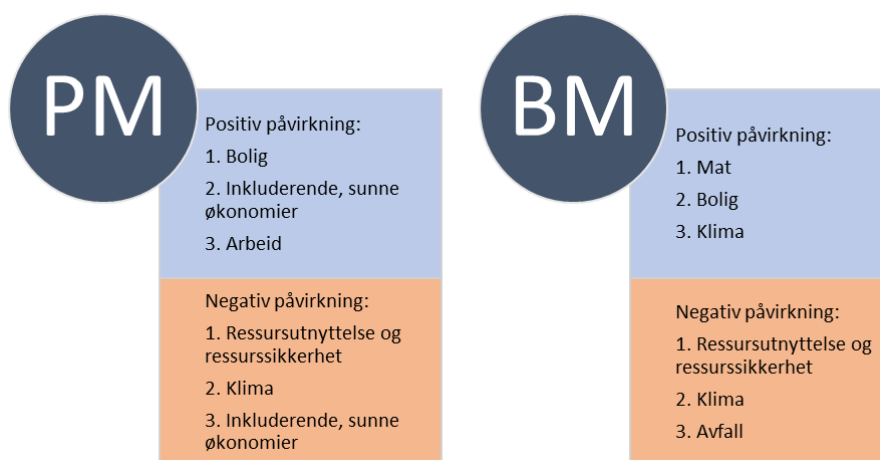
FNs miljøprogram for finanssektoren (UNEP FI) lanserte i 2019 'Prinsipper for ansvarlig bankdrift' (Principles for Responsible Banking, PRB).¹ Formålet med prinsippene er at banksektoren skal være en pådriver for oppnåelse av FNs bærekraftsmål og Parisavtalen. Banken er «founding signatory» og var aktivt med fra start. En del av arbeidet i initiativet har vært å utvikle en påvirkningsanalyse, der bankene kan se hvor de har stor positiv og negativ påvirkning på omgivelsene. Banken var delaktig i utvikling av dette verktøyet og gjennomførte analysen første gang i 2020. Banken var også med i arbeidet med en ny versjon, som kom i april 2021.² Denne analysen er basert på dette verktøyet fra 2021.

SpareBank 1 Østlandet har kun virksomhet i Norge, så analysen er gjennomført for Norge. Banken har tidligere gjort analyser som viser at vi har størst påvirkning på samfunnet gjennom vår verdikjede, hovedsakelig gjennom tjenester vi tilbyr til privatpersoner og bedrifter. Det er altså snakk om indirekte påvirkning. I påvirkningsanalysen til UNEP FI analyserer vi denne, gjennom bankens største virksomhetsområder: personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM). Utlån er bankens største forretningsområde, supplert med tjenestetilbudet til personmarkedet. I analysen er det brukt tall fra disse forretningsområdene, samt statistikk for relevante bærekraftstemaer for Norge.

Den oppdaterte påvirkningsanalysen gir oss følgende 7 bærekraftstemaer hvor banken har størst mulighet for positiv og negativ påvirkning: Mat, bolig, arbeid, ressursutnyttelse, klima, avfall, og inkluderende, sunne økonomier. Påvirkningen blir fordelt på forretningsområdene som vist i figur 1.

For å adressere de viktigste temaene fra analysen har vi vedtatt 5 strategiske initiativ for denne strategiperioden (2022-2025):

- Grønnere landbruk - BM
- Grønnere eiendom - BM
- Grønnere eiendom - PM
- Ansvarlig forbruk – PM
- Netto null utslipp av klimagasser innen 2050.

Figur 1 Resultatet av påvirkningsanalysen

Om 2022-rapporten:

Denne rapporten er en oppdatert versjon av 2021-rapporten. Den er hovedsakelig oppdatert med informasjon om analysens føringer på vår nye strategi 2022-2025. Analysen er den samme som i 2021 rapporten.

¹ <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples>

² <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/resources-for-implementation/impact-analysis/>

Bakgrunn for analysen

SpareBank 1 Østlandet ønsker å bidra i banknæringen sin globale bærekraftdugnad. FNs miljøprogram (UNEP) har et partnerskap med finanssektoren – Finance Initiative (UNEP FI). I september 2019 ble The Principles for Responsible Banking offisielt lansert av UNEP FI. Bankene som signerer prinsippene forplikter seg til å følge de 6 prinsippene vist i Figur 1. Målet med prinsippene er at banker verden over skal ta en pådriverrolle i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål og oppfylle forpliktelsene i Parisavtalen.

 <p>PRINCIPLE 1: ALIGNMENT</p> <p>We will align our business strategy to be consistent with and contribute to individuals' needs and society's goals, as expressed in the Sustainable Development Goals, the Paris Climate Agreement and relevant national and regional frameworks.</p>	 <p>PRINCIPLE 2: IMPACT & TARGET SETTING</p> <p>We will continuously increase our positive impacts while reducing the negative impacts on, and managing the risks to, people and environment resulting from our activities, products and services. To this end, we will set and publish targets where we can have the most significant impacts.</p>	 <p>PRINCIPLE 3: CLIENTS & CUSTOMERS</p> <p>We will work responsibly with our clients and our customers to encourage sustainable practices and enable economic activities that create shared prosperity for current and future generations.</p>
 <p>PRINCIPLE 4: STAKEHOLDERS</p> <p>We will proactively and responsibly consult, engage and partner with relevant stakeholders to achieve society's goals.</p>	 <p>PRINCIPLE 5: GOVERNANCE & CULTURE</p> <p>We will implement our commitment to these Principles through effective governance and a culture of responsible banking.</p>	 <p>PRINCIPLE 6: TRANSPARENCY & ACCOUNTABILITY</p> <p>We will periodically review our individual and collective implementation of these Principles and be transparent about and accountable for our positive and negative impacts and our contribution to society's goals.</p>

Figur 2: Oversikt over prinsippene for ansvarlig bankvirksomhet.

Prinsipp 1 - Tilpasning: Banker må tilpasse forretningsstrategien sin slik at den er i samsvar med enkeltmenneskers behov og samfunnets overordnede mål, slik det kommer til uttrykk i FNs mål for bærekraftig utvikling, Parisavtalen og i relevante nasjonale rammeverk.

Prinsipp 2 - Påvirkning og målsetting: Banker må kontinuerlig øke sin positive påvirkning og redusere sin negative påvirkning på mennesker, klima og miljø som følge av sine aktiviteter, produkter og tjenester. For å oppnå dette må banker sette og publisere konkrete mål på de områdene som har størst positiv og negativ effekt.

Prinsipp 3 - Kunder: Banker må jobbe proaktivt med sine kunder og oppmuntre til bærekraftig virksomhet og muliggjøre aktiviteter som skaper velstand både for nåværende og fremtidige generasjoner.

Prinsipp 4 - Interessenter: Banker må proaktivt samarbeide med interessenter for å oppnå samfunnets overordnede mål.

Prinsipp 5 - Styring og kultur: For å nå sine mål for ansvarlig og bærekraftig bankdrift, må banker implementere effektive styringsverktøy og en kultur for bærekraftig virksomhet.

Prinsipp 6 - Åpenhet og ansvarlighet: Banker må med jevne mellomrom gjennomgå sin individuelle og kollektive implementering av disse prinsippene, og være åpne om og ta ansvar for sin positive og negative påvirkning på samfunnets overordnede mål.

Om påvirkningsanalysen

Analysen viser hvor banken har positiv og negativ påvirkning på ulike bærekraftstemaer. Banken har ved tidligere analyser funnet at vi har størst påvirkning på samfunnet i vår verdikjede, hovedsakelig gjennom tjenestene vi tilbyr til privatpersoner og bedrifter i vårt markedsområde. Det er altså snakk om indirekte påvirkning. I påvirkningsanalysen til UNEP FI analyserer vi denne indirekte påvirkningen, som vi har på personmarkedet (PM) og bedriftsmarkedet (BM). Utlån er bankens største forretningsområde, supplert med tjenestetilbudet til personmarkedet.

For gjennomføring av analysen benyttes analyseverktøyet *UNEP FI Portfolio Impact Analysis Tool For Banks - V 2.0*³ utviklet i samarbeid med medlemsbankene., hvor SpareBank 1 Østlandet som nevnt innledningsvis har vært med både å utvikle verktøyet og å revidere det. Analysen baserer seg på verktøyet og integrerte veiledninger. Grovt sett følger analysen disse stegene, og denne rapporten vil heretter følge samme inndeling:

1. Om virksomheten

- I første steg av analysen skal bankens virksomhet beskrives. Dette innebærer forretningsområder, produkter, tjenester, og hvilket geografisk område disse er tilknyttet.

2. Bærekraftstemaer og nasjonale behov

- I andre steg av analysen kartlegges nasjonale behov etter valgt geografisk område. I vårt tilfelle kartlegger verktøyet Norges behov og utfordringer innen de ulike bærekraftstemaene.
- Verktøyet har totalt 22 bærekraftstemaer som dekker både sosiale, økonomiske og miljømessige forhold i det geografiske området.

3. Påvirkning

- Analyseverktøyet genererer deretter en oversikt over positiv og negativ påvirkning basert på informasjonen gitt i steg 1 og 2. Denne informasjonen rangeres ut fra kriterier gitt i verktøyet. Det er oppfordret til at områder der landet presterer dårlig (relativt til andre land) skal prioriteres.
- Deretter skal bankens påvirkning vurderes.

4. Resultat

- Verktøyet genererer så en oversikt over vesentlige områder som bør prioriteres i bærekraftsarbeidet, basert på behovet i landet banken opererer i, størrelsen på porteføljen og hvorvidt vi er markedsledere på området.

³ Versjon 2.0 av påvirkningsanalysen ble utviklet i 2021, og brukt av banken i 2022. Sommer 2022 utviklet UNEP FI PRB en versjon 3.0. Vi har vurdert at denne vil produsere de samme resultatene som V2.0 og har derfor holdt oss til denne versjonen.

Første gang analysen ble gjennomført i banken ble det satt ned en intern arbeidsgruppe, bestående av representanter fra bærekraft og risikostyring, samt analytikere fra BM og PM. Påvirkningsanalysen blir av SpareBank 1 Østlandet sett på som et viktig supplement til vesentlighetsanalysen. Påvirkningsanalysen gir verdifull innsikt om bankens indirekte positive og negative påvirkning på verden rundt oss, som gjør det mulig å spisse vårt bærekraftsarbeid.

Det er likevel viktig å merke seg svakhetene ved analysen. Det gir kun en indikasjon på hvilke påvirkninger som er typiske for de relevante bransjene banken finansierer og produktene vi tilbyr. Det er altså ikke en direkte kartlegging av påvirkningen til kundene våre, men en generell oversikt over typiske utfordringer knyttet til bransjer og produkter i vårt markedsområde. Den gir altså en pekepinn på hva som er de viktigste påvirkningsområdene for hver enkelt bank. Det er ikke en fasit, det kan med andre ord finnes andre områder der bankene har stor positiv og negativ påvirkning, og som trenger fokus, men som ikke fremkommer av analysen.

Analysen må derfor suppleres med andre analyser, som en god interessentdialog i vesentlighetsanalysen. Det er også viktig å merke seg at denne kartleggingen gjøres globalt. Kildene er derfor globale kilder og kan av og til oppleves som mindre relevante for Norge.

Steg 1 Om virksomheten

I analysens første steg blir bankene bedt om å fylle ut informasjon om sin egen virksomhet. Det er mulig å analysere flere forretningsområder og ulike land hvis bankene er globale. SpareBank 1 Østlandet driver bank i Norge med markedsområde på Østlandet og Innlandet. Utlån til Privatmarkedet (PM) og bedriftsmarkedet (BM) er de største forretningsområdene, der PM står for rundt 75% og BM rundt 25% av størrelsen på utlånsporteføljen. BM er allikevel det området der banken ifølge egne analyser har størst mulighet for påvirkning. Denne analysen er gjennomført for forretningsområdene PM og BM. Interne data fra PM og BM er supplert med statistikk fra Statistisk Sentralbyrå (SSB).

For BM har vi sett på hvilke hovednæringer vi låner ut penger til. De største næringene i vår BM-portefølje er lagt inn, noe som tilsvarer 88% av utlånsporteføljen. For PM har vi analysert tjenestetilbudet banken tilbyr kundene. Påvirkningen banken har på bærekraft i markedsområdet blir beregnet ut ifra dette. I tillegg er det lagt inn informasjon fra SSB om lav, middels og høy inntektsfordeling i befolkningen i Norge.

Steg 2 Bærekraftstemaer og nasjonale behov

Andre steg av analysen er å sørge for at bærekraftparameterne vist under i Tabell 1 er lagt inn i verktøyet og justert for de landene banken opererer i. Resultatet av denne delen er at alle parameterne får en score fra 1 (bra) til 4 (dårlig). Denne delen av analysen viser at Norge har spesielle utfordringer med ressursutnyttelse (score 4), der spesielt et høyt energikonsum per innbygger er trukket fram, og mat (score 3) hvor økningen i fedme i befolkningen er utpekt som en avgjørende faktor.

Availability, accessibility, affordability and quality of...	Quality and efficient use of...	Economic value creation for people and society
<ul style="list-style-type: none"> • Water • Food • Housing • Health & Sanitation • Education • Employment • Mobility • Information • Culture & Heritage • Integrity & security of person • Justice • Strong institutions, peace & stability 	<ul style="list-style-type: none"> • Water • Air • Soil • Biodiversity & Ecosystems • Resources efficiency / security • Climate • Waste 	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusive, healthy economies • Economic convergence

Tabell 1: Oversikt over bærekraftsparameterne i analysen

Steg 3 Påvirkning

Etter å ha lagt inn tallene fra PM og BM i analyseverktøyet, får vi ut hvilke bærekraftstema banken har positiv og negativ påvirkning på. Figur 2 og figur 3 viser henholdsvis for PM og BM hvor banken har størst mulighet for positiv og negativ påvirkning på bærekraft gjennom sin portefølje. I tillegg lages det en oversikt over hvilke av disse områdene Norge har størst behov for at det settes inn bærekraftstiltak. Til sammen skal informasjonen fra dette steget av analysen danne grunnlaget for videre steg i analysen. Jo lengre ut strekene går fra sentrum av grafen, jo større er bankens påvirkning på temaet. LDC's står for *Least Developed Countries* og vil være større hvis banken gjør forretninger i land som har alvorlige strukturelle hindringer for bærekraftig utvikling. For BM sin graf legges også inn *type of business* som indikerer hvor mange land banken bidrar til en inkluderende, sunn økonomi (siden SpareBank 1 Østlandet kun opererer i Norge er denne satt til 1).

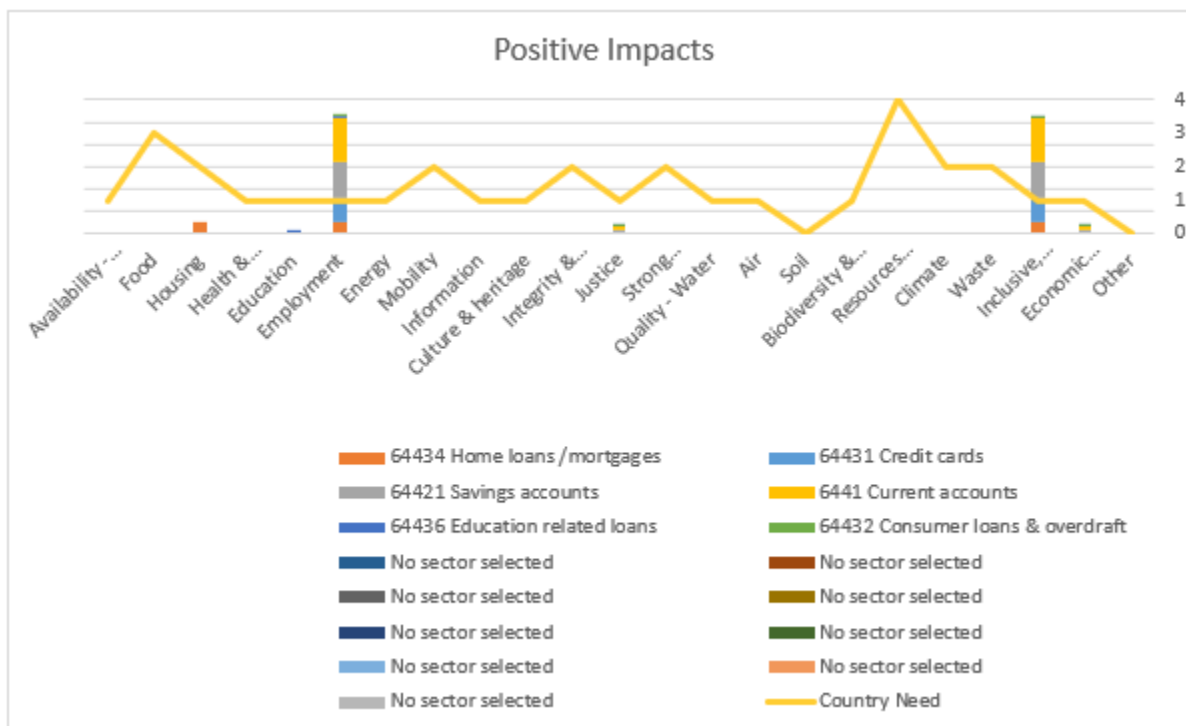
Privatmarkedet – PM

Figur 3: Positiv og negativ påvirkning av bærekraftstemaer for PM

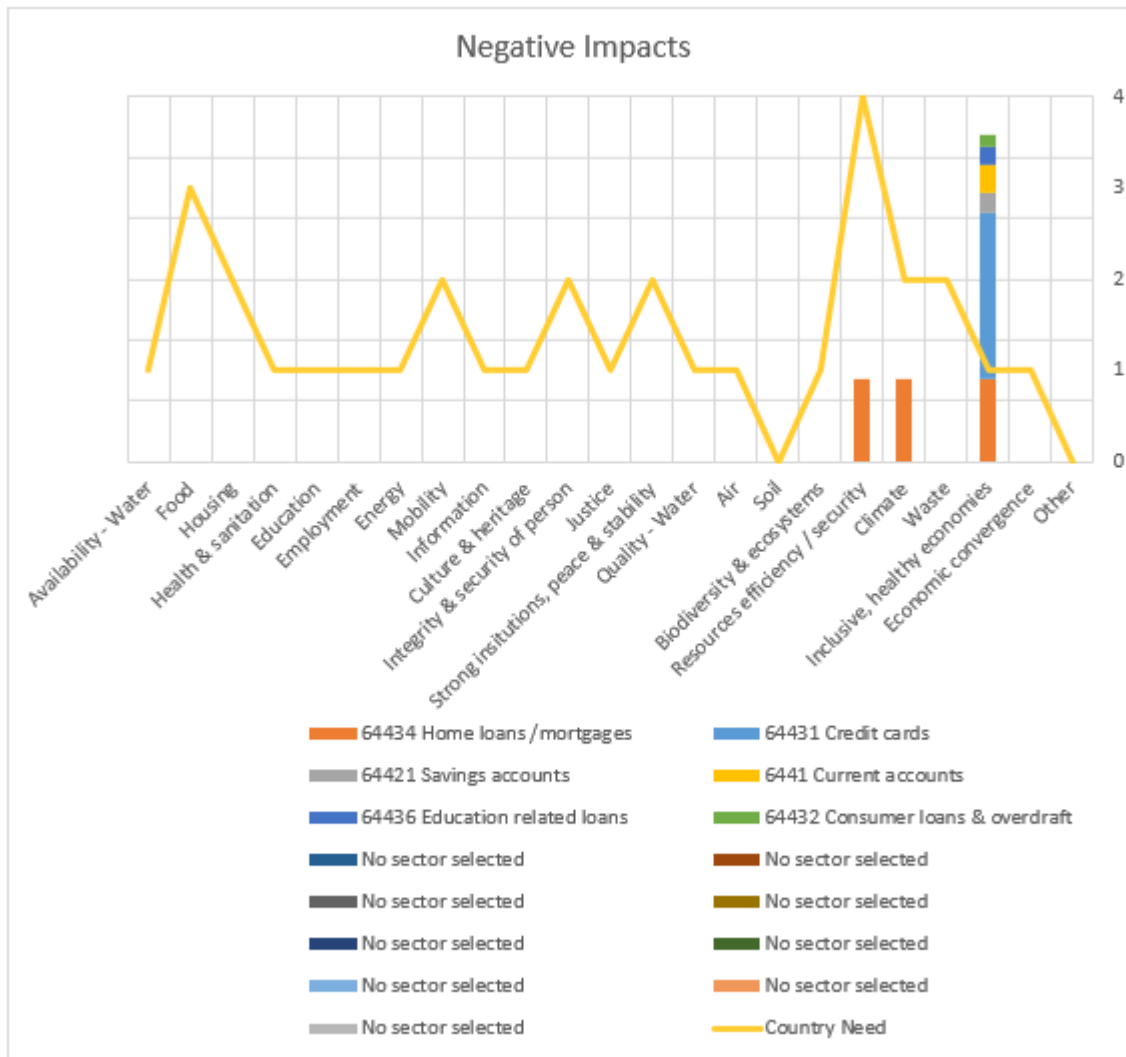
Som vi ser fra produktporteføljen til PM er det de positive aspektene som veier tyngst. Dette gjelder spesielt for produktenes bidrag til en sunn, inkluderende økonomi og mot et trygt og godt arbeidsmarked. Analysen identifiserer også negativ påvirkning i forhold til hvor inkluderende produktene er, men som vi ser i figuren er den negative påvirkningen vesentlig lavere enn den positive.

De underliggende faktorene som skaper den negative og positive påvirkningen fra produktporteføljen til PM vises i oversikten i figuren under.

Figur 4: Søyene indikerer positiv påvirkning fra produktene som er fargekodet. Grafen viser et lands behov for endring på et bærekraftsområde, hvor 4 er størst behov og 0 er ingen behov.

Det vises i figuren over at det er kunders tilgang på kontoer som brukskonto og sparekonto som gir størst uttelling i positiv forstand. Tilgangen på kreditt har også en positiv påvirkning. Disse bidrar positivt til to bærekraftstemaene «et sunt og rettferdig arbeidsmarked» og «en inkluderende og rettferdig økonomi». Selv om påvirkningen fra bankens produkter her er høy viser grafen at behovet for en endring i Norge nokså lav. Behovet for endring er større i Norge i forhold til et inkluderende boligmarked, og her bidrar PMs boliglån til en positiv endring i noen grad.

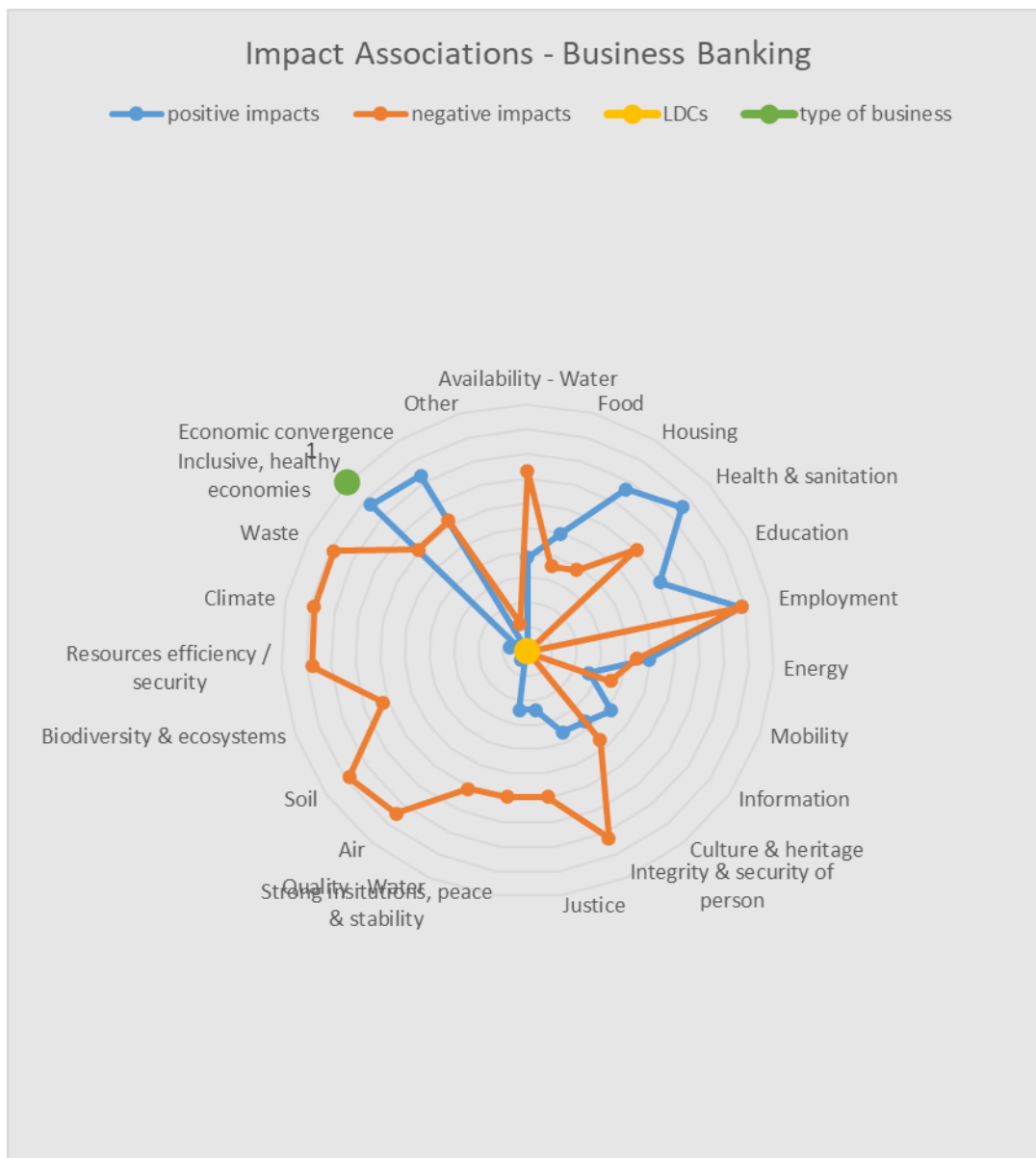
Figur 5: Søylen indikerer negativ påvirkning fra produktene som er fargekodet. Grafen viser et lands behov for endring på et bærekraftsområde, hvor 4 er størst behov og 0 er ingen behov.

Når det gjelder negativ påvirkning viser analysen at bankens produkter kan ha en ekskluderende effekt. Dette avhenger av hvor stor andel av produktporteføljen som er hos kunder med lav inntekt.

Analysen går ikke videre i detalj på hvorfor de ulike produktkategoriene har enten en negativ eller positiv påvirkning på temaet «inkluderende sunne økonomier», bare at det er et tema med tvetydigheter vi må forholde oss til. For andre negative påvirkninger er det boliglånets påvirkning på klima og ressurseffektivitet som er vesentlige temaer å forholde seg til. Disse vil ha høy prioritet for bærekraftsarbeidet i Norge fremover.

Bedriftsmarkedet - BM

Under vises oversikten over BMs mest vesentlige påvirkning. Som figuren viser, har BM en bredere og mer variert påvirkning på ulike temaer basert på de ulike bedriftene i utlånsporteføljen.

Figur 6: Positiv og negativ påvirkning av bærekraftstemaer for BM

De store bidragsyterne for både den negative og positive påvirkningen kommer ifølge analysen fra aktiviteter innen næringseiendom, finansielle tjenester, jordbruk, utvikling av bygg og skogbruk.

Steg 4 Resultat

Til slutt genererer verktøyet en liste med resultater som viser områder hvor SpareBank 1 Østlandet har mulighet for stor positiv og negativ påvirkning på bærekraftstemaer i sin portefølje. Vi blir utfordret på å prioritere temaer ut ifra følgende hensyn:

- Påvirkninger til temaer det er størst behov for endring i Norge
- Påvirkninger til temaer som er en stor del av bankens portefølje
- Påvirkninger til temaer der banken er en markedsleder

Fra disse kriteriene får vi ut 7 bærekraftsparametere SpareBank 1 Østlandet kan ha størst indirekte positiv eller negativ påvirkning på: Mat, bolig, arbeid, ressursutnyttelse, klima, avfall og inkluderende, sunne økonomier. Tabell 2 under gir mer utdypende informasjon i hva som ligger i de ulike temaene. Vi velger først temaer med stort behov i Norge. Ressursutnyttelse er et eksempel på et slikt tema, med en score på 4 (svært høyt behov). Andre nasjonale behov kommer også fram innen klima, avfall, bolig og mat (score 2), mens arbeid og inkluderende, sunne økonomier (score 1) blir prioritert på bakgrunn av sine høye andeler i bankens portefølje. Denne prioriteringen kan sees i beskrivelsen i tabellen under.

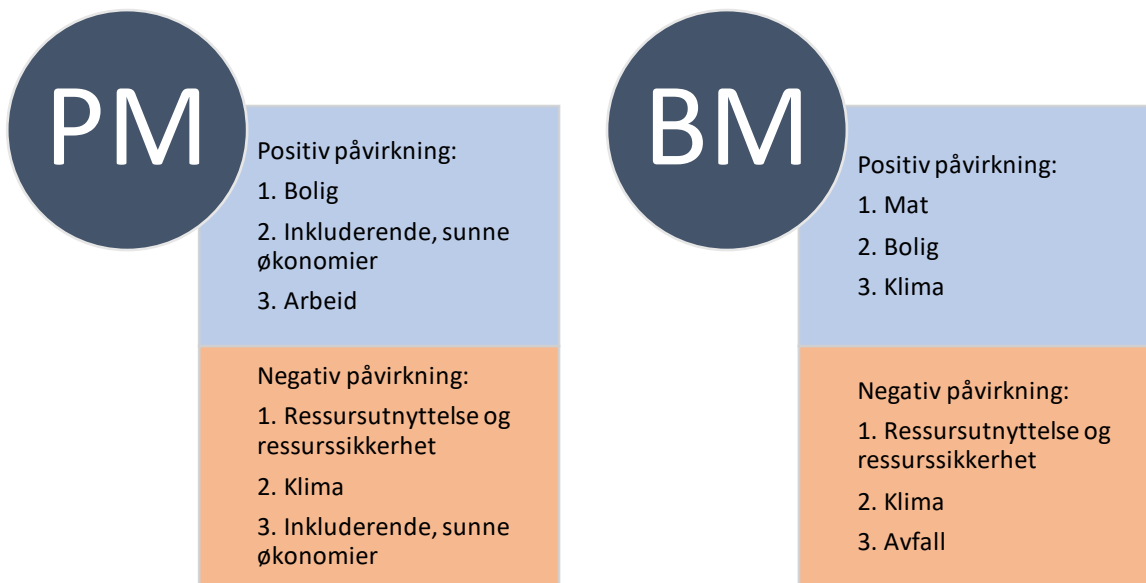
	Påvirknings- område	SDGs	Beskrivelse
Tilgjengelighet, rimelighet og kvalitet på...	Mat	2	<p>God tilgjengelighet på sunn mat til rimelige priser. Utbredelse av underernæring i befolkningen. Utbredelse av fedme i befolkningen. Graden av matsikkerhet.⁴</p> <p>Prioritering: med en medium andel av BMs portefølje, primært fra landbruk, og ganske høy behov score prioriteres denne.</p>
	Bolig	3, 11	<p>Tilgangen på et bærekraftig boligmarked. Andel slumbebyggelse, uteliggere, kostnader knyttet til eie og utvikling av bolig, befolkningstetthet for lavinntektshusholdninger.</p> <p>Prioritering: med en positiv andel på både BM (høy andel) og PM (lavere andel), med et behov for endring (score 2) prioriteres denne.</p>
	Arbeid	8	<p>Befolkningens tilgang til full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid, som gir en rettferdig inntekt, trygghet på arbeidsplassen, sosial beskyttelse for familier og innebærer muligheter for personlig utvikling og sosial integrering. Det gir også frihet for personer til å uttrykke sine bekymringer, organisere og delta i beslutninger som påvirker deres liv, og få like muligheter og rettferdig behandling (ILO).</p> <p>Prioritering: Arbeid har en lav behovsscore (1), men prioriteres på sin høye andel for både PM og BM.</p>
Kvalitet og effektiv bruk av...	Ressurs- utnyttelse	6, 12, 13, 14, 15	<p>Effektiv bruk av begrensede, ikke-fornybare naturressurser og fornybare naturressurser i prosessen med å utnytte naturen til produksjons- og forbruksformål. (UN Glossary, IRP).</p> <p>Prioritering: Både PM (noe lav andel) og BM (høy andel) scorer negativt her, og dette er regnet som det største behovet for endring i Norge (4).</p>

⁴ <https://impact.economist.com/sustainability/project/food-security-index/Index>

	Klima	13	<p>Ytterligere klimagassutslipp som en direkte faktor for menneskeskapte klimaendringer (IPCC).</p> <p>Prioritering: Både PM (noe lav andel) og BM (høy andel) scorer negativt her, og det er behov for endring på dette feltet (2)</p>
	Avfall	6, 12, 14, 15	<p>Evne til å håndtere avfall, inkludert kontroll, overvåking og regulering av produksjon, innsamling, transport, behandling og deponering av avfall, og forebygging av avfallsproduksjon gjennom prosessmodifikasjoner, gjenbruk og resirkulering i løpet av en prosjektlivs-syklus. Dette inkluderer også avfallsreduksjon (UN Glossary, UNGA).</p> <p>Høy andel av BMs portefølje scorer negativt her, og det er behov for endring (2)</p>
Økonomisk verdiskaping for mennesker og samfunn	Inkludrende, sunne økonomier	8, 9	<p>Utvikling og etablering av bærekraftige, mangfoldige og innovative produkter som tilfører verdi til samfunnet og økonomien. Dette inkluderer alle sosiale gruppers fulle og rettferdige tilgjengelighet til arbeidsmarkeder, finans og entreprenørskap, og mer generelt økonomiske muligheter. Det inkluderer også, men er ikke begrenset til, tilgang til rimelige, effektive og sikre finansielle tjenester for enkeltpersoner så vel som små og mellomstore bedrifter (UN DESA).</p> <p>Selv om behovet for endring er lav (1) scorer BM og PM høyt på positiv påvirkning på dette temaet, og PM har noe negativ påvirkning.</p>

Tabell 2: Utdypende informasjon om de ulike bærekraftstemaene som banken har stor påvirkning på.

Dette gir oss da en prioriteringsliste på 3 områder for både positiv og negativ påvirkning for begge forretningsområder, i samsvar med Norge sine største utfordringer bærekraft. Dette vises mer presist i tabellen under for PM og BM:

Figur 7: Prioriteringer for PM og BM

Privatmarkedet - PM

For privatmarkedet er resultatene av analysen knyttet tett opp mot produkter og tjenester vi leverer for bolig og øvrig forbruk. Den positive påvirkningen på PM er hovedsakelig knyttet til å gi personer tilgang til bolig enten det er gjennom produkter som boliglån eller det er ved å tilby depositumskontoer. De negative påvirkningene på PM fokuserer resultatet på både utslippene av klimagasser knyttet til bolig, men også på å fokusere mot mer sirkulære løsninger for å få mer ressurseffektive boliger i Norge fremover.

For PM er temaet inkluderende, sunn økonomi en essensiell påvirkning: Både offentlig sektor og finansinstitusjoner har kritiske roller for å drive inkluderende, sunne økonomier. Offentlig sektors rolle inkluderer å sørge for et bedriftsvennlig miljø og opprettholde kontroll og balanse for sunn konkurranse. Finansielle produkter og tjenester som svarer til behovene til gründere, SMBer, lavinntektskunder og kvinner er avgjørende for å oppnå mangfoldige og sunne økonomier, samt finansiell inkludering.

Retningslinjer som tar for seg kjønnsulikhet og tar sikte på lik kjønnsrepresentasjon i institusjoner er like kritiske for inkluderende, sunne økonomier. Tilgang til utdanning og tilbud av sosiale tjenester er avgjørende for å møte fattigdom og ulikhet.

Tilgang til økonomiske knutepunkter/arbeidssteder er også avgjørende for sunne og inkluderende økonomier. Effektiv mobilitet, levert gjennom transportsystemer og tilhørende infrastruktur, er en nøkkelfaktor for å gi tilgang til arbeidsmarkedet og en sunn økonomi.

Tilgang til informasjons- og kommunikasjonsteknologi er blitt både kritisk for en velfungerende økonomi og en viktig komponent for tilgang til sysselsetting, informasjon og økonomi.

PMs finansielle tjenester er positive bidragsyttere for å tilby disse tjenestene og skape denne dynamikken i den norske økonomien. Men det er fortsatt utfordringer med enda bedre finansiell inkludering for segmenter som i dag i større eller mindre grad kan være utelatt.

Bedriftsmarkedet – BM

Bedriftsmarkedet har flere bærekraftstemaer som i stor grad blir påvirket ifølge radardiagrammet. Resultatet skiller ikke mellom sektorer, men skal gi et overordnet bilde av hvor analysen sier fokuset for bærekraftsarbeidet vårt bør være. Klima er viktig både for positiv og negativ påvirkning. Det må være, og er i dag et fokus å få ned klimautslippene i bankens portefølje. Videre må det også være et fokus på ressursutnyttelse og en overgang til sirkulærøkonomisk tankegang. Vi ser at resultatene på BM er tett knyttet sammen og handler i stor grad om å tenke smart, forbruke mindre ressurser, slippe ut mindre klimagasser og dermed også produsere mindre avfall.

For de negative påvirkningene var analysen klar på at en høy andel av porteføljen påvirker viktige nasjonale behov som bedre kvalitet og effektiv bruk av ressurser, samt reduksjon av klimagasser og avfall. Dette blir de viktigste påvirkningene fra BMs utlånsportefølje som bør adresseres fremover. Analyseverktøyet gir ytterligere kontekst til noen av de negative påvirkningene som kan fremtre av disse kategoriene:

Ressursutnyttelse:

Produksjonen av biomasse (ved, avlinger, husdyr, drivstoff, råstoff og plantebaserte materialer) er ressurskrevende, og bidrar betydelig til vannstress og tap av arealbruk relatert til biologisk mangfold (IRP⁵). Andre drivere for denne påvirkningen kan være:

- Potensielt høyt energi- og vannforbruk
- Energibruk
- Bruk av energi, vann, metaller, mineraler, kjemikalier, tre og landareal

⁵ Global impacts of extraction and processing by resource type, remaining economy and households and Material consumption trends per country income groups
UN environment, IRP (2019). Global Resources Outlook summary business. Implications for business leaders.
<https://www.resourcepanel.org/reports/global-resources-outlook> p.18-20

Klima:

Energi, transport, industri, bygg og anlegg, landbruk og eiendom er de ledende sektorene som er ansvarlige for klimagassutslipp i verden i dag. Energisektoren er den største bidragsyteren til globale klimagassutslipp (GHG). Energirelaterte flyktige utslipp inkluderer utslipp av gasser fra leting, produksjon, prosessering, overføring, lagring og bruk av drivstoff. Klimagassutslipp fra landbrukssektoren kommer fra oppdrett av husdyr, som frigjør metan, bruk av gjødsel, avskoging (for å skape jordbruksland), utslipp fra jord (assosiert med dyrking og planting av avlinger). Utslipp knyttet til eiendom kan tilskrives energien som brukes til å drive bygninger, og klimagassutslippene som genereres for å produsere, vedlikeholde og avhende en bygd eiendel (omfatter karbonutslipp). Dette inkluderer utslipp knyttet til utvinning, produksjon, transport og montering av hvert byggemateriale som brukes til å bygge en eiendel. Skog bidrar betydelig til karbonfangst. Tømmerhogst begrenser mengden CO₂-utslipp som kunne fanges opp dersom trær ikke ble hugget. Avskoging frigjør også bemerkelsesverdige mengder drivhusgasser, som kan tilskrives hogst av trær og rydding av land, ofte for landbruksformål.

Store drivere for denne påvirkningen kan være:

- Utslipp av drivhusgasser knyttet til: Produksjon, forbrukere, maskiner, transport, lagerbygg, intensivt jordbruk, nedstrøms oppvarming m.m.
- Redusert CO₂-fangstkapasitet

Avfall:

Industriavfall genereres i mye større mengder globalt, sammenlignet med annet spesialavfall som landbruks-, bygg- og rivningsavfall, helsefarlig, elektronisk og kommunalt avfall. Landbruk og bygge- og riveavfall er de nest største bidragsyterne (Verdensbanken)⁶. Globalt mattap og matsvinn utgjør en betydelig andel av mat og grønt avfall, og anslås å utgjøre omtrent 30 prosent av all mat globalt (Verdensbanken). Disse industriaktivitetene genererer giftig og eller ikke-biologisk nedbrytbart avfall, som kan føre til varig forurensning av vann, jord, økosystemer og alvorlige helseproblemer. Et godt eksempel er kjernefysisk og biokjemisk avfall, et annet er plast. Det er også økende bekymring for teknologisk avfall som inneholder både plast og metaller, inkludert sjeldne metaller. Andre drivere for påvirkning:

- Kasting av avfall fra: Kjemikaliebeholdere, avfall fra dyr, avfall fra foredling, gamle maskiner og materiale
- Emballasje
- Avfallshåndtering
- Avfall generert av og i kontorfasiliteter

På de positive assosiasjonene kommer en rekke faktorer høyt ut, som helse og hygiene, bolig, arbeid, kulturarv, utdanning og en inkluderende, sunn økonomi. En grunn til at de får store utslag kan være at næringskodene (NACE) analysen er gjort på er satt til et nokså grovt nivå. Dette betyr

⁶ Food accounts for 44% of global waste composition, followed by paper and plastic.

Kaza, S., Yao, L., Bhada-Tata, P., Van Woerden, F. (2018). What a waste 2.0. A global snapshot of solid waste management to 2050. global waste composition. World bank group <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30317> p.29.

at mange av både positive og negative påvirkninger blir tatt med «på lasset» selv om banken nødvendigvis ikke finansierer alle av underkategoriene. Dette må tas til etterretning når porteføljen skal undersøkes nærmere. Det er fortsatt grunn til å tro at bolig skal inkluderes som en positiv påvirkning på BM også. Dette kommer av bidraget til utleie av eiendom, bolig knyttet til landbruket, samt bygging av nye boligprosjekter som dekker et boligbehov i Norge. BMs fokus på investeringer i landbruk gir positiv påvirkning mot bærekraftstemaet mat. Banken er en stor landbruksbank som har kunder over hele Østlandet, ofte kalt Norges matfat. Gjennom finansiering av disse kundene er BM-porteføljen en positiv bidragsyter mot sunn, norsk mat, og en bedre matsikkerhet for landet. Det positive bidraget til klima er også en vesentlig bidragsyter for å redusere klimagassutslipp i Norge. Kontinuerlig arbeid legges ned for å senke klimagassutslipp i porteføljen og en rekke strategiske initiativ er iverksatt for å finansiere den grønne omstillingen i norsk næringsliv. Dette, samt hvordan vi adresserer resten av bankens påvirkning kommer under.

Konklusjon og videre satsing fra banken

Analysen ga oss viktig innsikt som ble brukt i revideringen av bærekraftstrategien, som ble gjort i 2022, i sammenheng med at det ble utviklet ny hovedstrategi for hele banken. I vår nye hovedstrategi har vi vedtatt bærekraft som ett av fire overordnede mål. Målet er at «Vi er en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling.» I dette ligger det et hovedfokus på hva vi kan støtte kundene våre med. Dette er som følge av at våre analyser viser at vi har størst påvirkning i vår verdikjede, gjennom de produktene og tjenestene vi tilbyr kundene våre. Vi har altså størst indirekte påvirkning på samfunnet.

Temaene som fremkommer gjennom påvirkningsanalysen, gjorde at vi vedtok følgende 5 strategiske initiativ i kommende strategiperiode (2022-2025):

- Grønnere landbruk - bedriftsmarkedet
- Grønnere eiendom - bedriftsmarkedet
- Grønnere eiendom - privatmarkedet
- Ansvarlig forbruk - privatmarkedet
- Netto null klimagassutslipp innen 2050

Banken har en stor landbruksportefølje og spesialiserte landbruksrådgivere. Både generell rådgivning mot landbruket og satsingen innen grønnere landbruk er viktig for å styrke bankens positive påvirkning på matsektoren i Norge. Gjennom dette er vi med å finansiere sunn og kostnadseffektiv mat for den norske befolkningen, samt en god og trygg arbeidshverdag for bonden som produserer maten.

I tillegg har banken en stor eiendomsportefølje, både på boliger til privatpersoner (PM) og næringseiendom (BM). Vårt arbeid mot eiendomssektoren, blant annet for grønnere eiendom både på PM og BM er med å sikre et godt boligmarked, både med utleie av eiendom og bygging av boligprosjekter på BM, samt lån til bolig på PM.

Sammen med satsingen på et mer ansvarlig forbruk bidrar dette til en inkluderende, sunn økonomi, hvor vi har produkter som bidrar til et boligmarked for de fleste, samt et velfungerende arbeidsmarked.

I tillegg er hovedvekten av arbeidet med netto null klimagassutslipp i 2050 rettet mot kundene våre, og deres arbeid mot nullutslipp. Vi estimerer karbonintensitet i alle våre kundeporteføljer og har satt konkrete mål om reduksjon, etter metoden til Science Based Target. I tillegg har vi konkrete produkter og tjenester som gir incentiver til utslippskutt hos våre kunder.

Analysen viser oss dog noen utfordringer knyttet til kundene våre som vi må ta med oss videre inn i operasjonalisering av de strategiske initiativene. Å fokusere mer på bedret ressursutnyttelse er svært viktig for Norges rolle i en mer bærekraftig verden, og en stor del av porteføljen for både PM og BM er knyttet til denne utfordringen. Det samme gjelder for reduksjon av klimagassutslipp, hvor spesielt landbruk og eiendom er bransjer med store utslipp. For å nå visjonen om et mer sirkulærøkonomisk nullutslippssamfunn er dette utfordringer vi må sette ekstra fokus på fremover, i samarbeid med kundene våre.